

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ ВИВЧЕННЯ КОНСТРУКТУ
«ВІЙНА» В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ»**

Виконала: магістрантка 2 курсу,
групи Ang1-M21z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за
освітньою програмою Англійська мова і
зарубіжна література
Михайловська Ангеліна Володимирівна

Керівник: **Кришталюк Г. А.**,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: **Крук А. А.**,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов

Кам'янець-Подільський – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ ВИВЧЕННЯ КОНСТРУКТУ «ВІЙНА» В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ	7
1.1. Війна: концепт проти конструкту	7
1.2. «Війна» та дискурсивні процеси	9
1.2.1. Підходи до вивчення терміну «війна»	11
1.2.2. Дискурс як рушійна сила війни.	12
1.3. Історичний дискурс як мультиутворення	14
1.3.1. Військовий дискурс	15
1.3.2. Гендерний дискурс	16
1.3.3. Історичний дискурс як медіа структура	18
1.3.4. Кінодискурс як наратив війни	21
1.3.5. Газетний дискурс – конструктор подій про війну	26
1.4. Подія як форма представлення війни	29
1.5. Методологічне підґрунтя дослідження «війни» в історичному дискурсі	36
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ У СУЧАСНИХ МЕДІА	39
2.1. Події війни в заголовках газетного дискурсу	39
2.2. Аналіз мультимодального кінодискурсу та зв'язності оповіді	45
2.2.1. Дискурсний аналіз сценічних та медійних переходів у американському військовому фільмі Відредаговано (анг. Redacted)	50
2.2.2. Нові медіа-технології та техніка переконання	54
2.3. Реактивність терміну «війна»	56
2.3.1 Зародження проблеми конструювання суспільних реакцій	60
2.3.2 Відповіді на події крізь призму принципів Грайса	62

2.3.3. Конструювання терористичного акту 11-12 вересня у військовому дискурсі.....	65
2.3.4. Реакція преси на заяви Буша: газетні заголовки 12 вересня	75
Висновки до розділу 2.....	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ	88
Додаток А	89
Додаток Б.....	91
Додаток В.....	92
Додаток Г	93
Додаток Ґ	94

ВСТУП

У стрімкому світі цифрових технологій, де новини ширяться блискавично швидко вміння критично аналізувати події, слова та контекст – пропускний квиток у світ, де потік інформації безперервний. Одним із таких джерел поширення інформації є газети, які в поєднанні із іншими дискурсами досягають бажаного когнітивно-комунікативного впливу [49].

Дипломну роботу присвячено міждисциплінарному вивченню конструкту «війна» в історичному дискурсі. Дослідження здійснювалося на матеріалі англomовних текстів, що повідомляють нову інформацію про події у світі.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що конструкт війни в англomовному історичному дискурсі ще не до кінця досліджено. У сьогоdnішніх реаліях конструювання війни особливо гостро сприймається суспільством. Сила слова, вміння правильно підібрати дискурс, щоб представити подію публіці завдання не з легких. Що стосується зображення війни в англomовному історичному дискурсі, то питання є нагальним та актуальним.

Мета роботи зводиться до дослідження дискурсивних особливостей конструювання війни в сучасних англomовних медіа.

Мета роботи передбачає вирішення таких **завдань**:

- порівняти конструкт війни в англomовних газетах та фільмах;
- охарактеризувати особливості англomовного газетного дискурсу;
- проаналізувати заголовки статей британських та американських газет;
- розглянути функціонування англomовного газетного дискурсу;
- описати процес дискурсивного посилення у англomовному газетному дискурсі;

Гіпотеза дослідження показує, що існує припущення, що ставлення до події визначається обраним дискурсом. У роботі ми доводимо гіпотезу стосовно використання військового дискурсу для зображення конструкту війни як на

прикладі тривалих військових дій, так і на прикладі одного терористичного акту.

Об'єктом дослідження є військовий дискурс в англomовному історичному дискурсі.

Предметом дослідження є конструкт війни в англomовних газетах та фільмах.

Порівняльний характер роботи зумовив звернення до наступних основних джерел матеріалу: Онлайн газет «Гардіан», «CCN», «Нью-Йорк Таймс».

Для реалізації поставлених завдань у роботі використані такі **методи і прийоми** як аспектний та порівняльний аналізи.

Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають у поглибленому аналізі структурування концепту війни в англomовному історичному дискурсі на основі російсько-української війни та терористичного акту 11 вересня 2001 року в США.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розширенні української дослідницької бази щодо конструкту війни в англomовному історичному дискурсі. Результати можуть бути використані у процесі викладання теоретичних курсів з когнітивної лінгвістики, стилістики англійської мови, літературознавстві, а також у подальших наукових дослідженнях студентів та аспірантів.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження обговорювалися на таких наукових конференціях: X міжнародній Інтернет-конференції «Англійська мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти», звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Публікації. Основні положення дослідження відображено в такій одноосібній статті: «Конструкт війни в англomовному історичному дискурсі».

Обсяг і структура роботи: Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки.

У **вступі** обґрунтовується вибір теми, актуальність проведеного дослідження, описується мета та завдання дипломної роботи, розкривається практичне значення отриманих результатів, окреслюються методи дослідження, а також представляються основні положення, що виносяться на захист.

У **першому розділі** розглядається різниця між концептом та конструктором війни, дуальність події, конструювання військового дискурсу через гендерний, історичний, медіа, газетний та кінодискурси, а також методологічне підґрунтя дослідження.

У **другому розділі** аналізуються структурування заголовків у англійських та британських газетах, феномен дискурсивного посилення, реакції, заяви та використання військового дискурсу на події 11 вересня 2001 в США.

У **загальних висновках** представлені основні теоретичні положення та практичні результати дипломної роботи.

Список використаних джерел містить 80 позицій.

Додатки містять зображення з фільмів, які велися у формі відеощоденників та рисунки.

ВИСНОВКИ

Не зважаючи на те, що людина не народжується зі схильністю до агресії, війни почалися ще в далекому минулому, коли племена не змогли поділити дарунки природи. Невміння домовлятися, а може й небажання знайти компроміс переросли у новий спосіб вирішення проблеми силою. Війна – подія дуальна. Те що в однієї сторони конфлікту нагороджується орденами, в іншій – привід для пропаганди і наклепу.

Дискурс створює світ. Формуючи наше уявлення про світ, об'єднуючи ланцюги асоціацій, які розвивають змістовне розуміння, а потім впливають на нашу поведінку по відношенню до предметів у світі та до інших людей. Кажуть, що дискурс породжує світ нашого повсякденного життя. Дискурс – це правда, а правда в кожного своя.

Військовий дискурс – це мовне середовище, текст, що є комунікативною підсистемою мовлення в сукупності з позамовними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими чинниками. Всі ці та інші чинники прямо чи опосередковано впливають на низку інших дискурсів: гендерний, історичний, кінодискурс, газетний.

Для аналізу ми обрали статті з британських та американських газет: «The Guardian», «New York Times», «CNN».

Для аналізу заголовків російсько-української війни ми користувалися газетами «The Guardian», «New York Times» 2022 року.

Згідно з дослідженням Марда, довжина заголовка газети становить близько семи слів. Не зважаючи на те, що більше половини із заголовків перевищували цю кількість це не стало їм на заваді донести головну суть статті. Можна сказати, що заголовок виконав свою функцію незалежної одиниці і незважаючи на те, що він достатньо довгий, заголовок надав основні факти зрозумілим чином.

Нам також вдалося розвінчати міф, що пасивний стан робить заголовки обтяжливими, важкими для розуміння. Навпаки, заголовки, створені в пасивному стані викликають більше питань, привертають увагу та легкі для розуміння.

Привернула нашу увагу і когнітивна природа кінодискурсу. Її розглядають у спектрі синергетичної парадигми на основі дихотомії ціле – цілісність (Р. Якобсон, Н. Антип'єв, Л. Кіященко Є. Колодіна), згідно з якою реципієнт (глядач) конструює й інтерпретує змісти у сфері свідомості через процес пізнання з урахуванням власного «когнітивного багажу». У світлі взаємодії мови та суспільства кінодискурс експлікують через призму ідеологій, чому присвячені детальні лінгвістичні розвідки Дж. Андросопулос, Ф. Россі, М. Беднарк, М. Дайнел. Під таким кутом зору кінодискурс вважається інструментом здійснення пропаганди й ідеологічного впливу. Для аналізу взяли два фільми військового жанру: *Відредаговано* (анг. Redacted) та *Військові втрати* (англ. Casualties of War). Ми помітили одну істотну відмінність між цими фільмами: *Відредаговано* (анг. Redacted) представляє як внутрішні точки зору (спостереження солдата; наприклад, відеощоденники, Skype), так і зовнішні судження (які критикують те, що не розкривають внутрішні переконання, наприклад, документальні, репортажі новин, відео на YouTube тощо) про події, в той час як *Військові втрати* (англ. Casualties of War) має лише внутрішню точну зору рядового Еріксона. В обох фільмах військовий злочин провокує емоційну реакцію і критикується центральними персонажами: Еріксон у фільмі *Військові втрати* (англ. Casualties of War) крупним планом та Маккой і Салазар у фільмі *Відредаговано* (анг. Redacted) через камери спостереження, відеощоденники та розмови по Skype - всі вони прямо словесно розповідають про свою травму, тиск і почуття провини як свідки військових злочинів. У результаті приходимо до висновку, що, хоча інші псевдодокументальні голоси посилюють критику військового злочину у фільмі

Відредаговано (анг. Redacted), загальне зображення жорстокості та засудження військових злочинів у двох фільмах представлено аналогічним чином.

Ще одним великим дослідженням, яке варте Вашої уваги, є використання терміну «війна» як ключового терміну громадського реагування та обговорення у різних секторах суспільної сфери одразу ж після подій 11 вересня 2001 року на території США. Ми знайшли відповідь на запитання чому ж «війна» стала відповідним терміном для формулювання відповіді на ці події. Як тільки було визначено початкові умови опису події 11 вересня, виникли різні дискурсивні фактори. З одного боку, заголовки мали не тільки конкурувати, але й відрізняти одну газету від іншої. Таким чином, у період між першим і другим днем окремі газети чергувалися між домінуючими термінами. Проте, перехід від термінів «attack», «assault», «terror» перейшов до посилюючого терміну «war» лише після заяви Президента. Попри це, слід зазначити, що висловлювання Буша уникають опису відповіді Америки як відповіді на «war»: неназвані вважають, що ведуть війну проти Америки, але відповідь Америки не називається саме війною. Війна ведеться проти Америки, але реакція Америки не описується чіткими однозначними висловами.

Можемо зробити висновок, що конструкт війни в історичному дискурсі тягне за собою інші ниточки, як ось медіа, газетний, кінодискурси, фонове сприйняття світу, інтертекстуальність та суб'єктивне сприйняття дуальності події. Проте, є чітка структура та рамки, яка не дозволяє розкидатися такими гучними словами як «war», «terror», «attack», «assault». Конструювання та вживання кожного терміну має бути обґрунтованим, змістовним та актуальним. З цього випливає, що кожне слово, тим паче в історичному дискурсі, має вагу і слід бути пильним при виборі відповідника на історичну подію. Не дивлячись на те, що слово – це найменша значима одиниця мови, не слід його недооцінювати, адже спочатку було Слово.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабін В. В. Жанрова-стильова специфіка військового перекладу: стаття. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія», №4 том, 2018. 2 с.
2. Бхіндер, Н. Лексичні особливості сучасного англомовного військового дискурсу. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 2021. 60 с.
3. Веденєєв Д.В. Гострі когті орла. Сили спеціальних операцій США: історія та сучасність [Текст]: монографія / Д.В. Веденєєв, Г.С. Биструхін, А.І.Семука. – Київ: К.І.С., 2010. С. 40-41.
4. «Гардіан» (англ. The Guardian): електронна газета. Велика Британія, 2022. URL: <https://www.theguardian.com/world/ukraine> (дата звернення: 23.11.2022).
5. Запольських С.П. Історичний дискурс і проблеми перекладу: стаття. Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки, №5 (77), 2005. С. 127-133.
6. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому онлайн просторі: навчальний посібник – Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с.
7. «Нью-Йорк Таймс» (англ. The New York Times): електронна газета. США, 2022. URL: <https://www.nytimes.com/live/2022/11/23/world/russia-ukraine-war-news> (дата звернення: 23.11.2022).
8. Лавріненко І.М. Стратегії і тактики зміни комунікативних ролей у сучасному англомовному кінодискурсі: автореф. дис. канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / І.М. Лавріненко ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна – Харків, 2011. С. 20.
9. Лемеш В.Г. Шляхи аналізу сучасного англомовного медіатексту, Горлівській інститут іноземних мов ДДПУ, Україна. URL:

- http://www.confcontact.com/2012_10_24/3_lemesh.htm (Дата звернення: 24.08.2022).
10. Петлюченко Н. В., Потапенко С. И., Бабелюк О. А., Стрельцов Е. Л. и др. под. Ред. Петлюченко Н. В.: Концепты и контрасты: монография / Издательский дом «Гельветика», (Серия «Одесские студии по лингвистике и социальным наукам»), Одеса, 2017. 632 с.
 11. Рябов О. Нація і гендер у візуальних репрезентаціях військової пропаганди, 2003. URL: <http://www.ivanovo.ac.ru/alumni/olegria/Nation2.htm> (дата звернення: 23.05.2022).
 12. Шевченко И.С. К определению понятия дискурса в исторической прагматике. *Вісник Харківського державного університету. Серія романо-германська філологія*, № 435, 1999. С. 149-153.
 13. Amiel Angeles J. The Battle of Mactan and the Indigenous Discourse on War: *Philippine Studies*. Vol. 55, No. 1, Battle of Mactan, 2007. P. 8.
 14. Arnheim R. *Performing Arts*, University of California Press, 1957. 230 p.
 15. Basabe. N. & Valencia, J. Culture of peace: Sociostructural dimensions, cultural values, and emotional climate. *Journal of Social Issues*, 63(2), 2007. P. 405-419.
 16. Bateman J. and Chiao-I Tseng. Chain and Choice in Filmic Narrative: An Analysis of Multimodal Narrative Construction in *The Fountain*, in Christian R. Hoffmann (ed.), *Narrative Revisited. Telling a Story in the Age of New Media*, Amsterdam: John Benjamins, 2010. P. 44.
 17. Bateman J. Looking for What Counts in Film Analysis: A Programme of Empirical Research, in David Machin (ed.), *Multimodal Communication*, Berlin: Mouton de Gruyter, 2013. P. 30.

18. Baudrillard J. In *Cyberspace: Internet, Virtuality, and Postmodernity*, Vol. 29, No. 2, *From Possible Worlds to Virtual Realities: Approaches to Postmodernism*. Summer, 1995. P. 314-327.
19. Bell A. *The Language of News Media*. Oxford: Blackwell, 1991. P. 187.
20. Blom I. *Gender and Nation in International Comparison // Gendered Nations: Nationalisms and Gender Order in the Long Nineteenth Century*. Ed. I. Blom K. Hagemann C. H. Oxford. New York, 2000. P. 209–216.
21. Bordwell D. *The Way Hollywood Tells It: Story and Style in Modern Movies*, Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 2006.
22. Burke P. J. and Stets J. E. *Identity Theory*. Oxford: Oxford University Press, 2009. P. 36-39.
23. Buss A. H. *Aggression pays. The Control of Aggression and Violence: Cognitive and Physiological Factors*. New York, 1971. p. 7–18.
24. Butt D.G., Lukin, A. and Matthiessen C. *Grammar – the First Covert Operation of War*, *Discourse and Society* 15(2–3), 2004. P. 91.
25. Chalaby J. K. *Twenty Years of Contrast. The French and British Press During the Inter-War Period / European Journal of Sociology* 37/1, 1996. p. 143
26. Chilton P. *Do Something! Conceptualising Responses to the Attacks of 11 September 2001*, *Journal of Language and Politics* 1(1), 2002. P. 95.
27. Chomsky N. *Hegemony or Survival*. London: Hamish Hamilton, 2003. P. 67
28. Coulthard C. *Cross-Cultural Representation of «Otherness» in Media Discourse: book / Critical Discourse Analysis*, 2003. P. 276.
29. Edwards J. *After the Fall*, *Discourse and Society* 15(2–3), 2004. P. 155.
30. Elstain J.B. *Public Man, Private Woman: Women in social and political thought*. – Princeton. N.J.: Princeton University Press, 1981. P. 238-240.
31. Fairclough N. *Media Discourse*. London: Edward Arnold, 1995. 214 p.
32. Fillmore C. *Frame Semantics*, in *Linguistic Society of Korea (ed.) Linguistics in the Morning Calm*. Seoul: Hanshin, 1982. P. 98-111.

33. Fischer R. & Hanke K. Are societal values linked to global peace and conflict? *Peace and Conflict*, №15, 2009. P. 227-248.
34. Flicker J. Z. *Your Brain on Movies*, Oxford University Press, 2015. P. 101.
35. Fowler R. *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge, 1991. P. 78.
36. Fowler R. The intervention of the media in the reproduction of power. In *Approaches to Discourse, Poetics and Psychiatry*, ed. Díaz-Diocaretz, van Dijk and Zavala. Amsterdam: Benjamins, 1987. P. 61.
37. Garret S. Digital Fatigue: Imaging War in Recent American Film, *Film Quarterly* 62, 2009. P. 45–55.
38. Goldstein J.S. *War and gender: How gender shapes the war system and vice versa*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. P. 213.
39. Graham P., Keenan T. and Dowd A. A Call to Arms at the End of History: A Discoursehistorical Analysis of George W. Bush's Declaration of War on Terror, *Discourse and Society* 15 (2–3), 2004. P. 199–221.
40. Grice H.P. The Logic of Conversation, in P. Cole and J. Morgan (eds) *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*. New York: Academic Press, 1975. P. 41–58.
41. Habermas J. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Polity Press, Cambridge, 1989. P. 161.
42. Harnish R.M. Logical Form and Implicature / T.G. Bever J.J. Katz and D.T. Langendoen (eds) *An Integrated Theory of Linguistic Ability*, New York: T.Y. Crowell, 1976. P. 92.
43. Hartley J. and Montgomery M. Representations and Relations: Ideology and Power in Press and TV News / T. Van Dijk (ed.) *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication*, Berlin and New York: Walter de Gruyter, 1985. 233 p.
44. Hillman J. *A Terrible Love of War* / New York: The Penguin Press, 2004.

- 45.Hjelmslev L. Prolegomena to a Theory of Language, Bloomington: Indiana University Press, Martin, English Text: Systems and Structure, 1953. 29 p.
- 46.Hodges A. Discourses of War and Peace. New York, 2013. 290 p.
- 47.Howard M. The Causes of War from the Causes of War and Other Essays / Cambridge, MA: Harvard University Press, 1983. P.16.
- 48.How Staff Works: article. URL: <https://science.howstuffworks.com/invent-war.htm> (дата звернення: 29.06.2022).
- 49.Kryshtaliuk H. Modern English Newspaper discourse: Textbook, Kamianets-Podilsky, 2013. P. 10.
- 50.Lawrence J. Forging a Peaceable Kingdom. War, Violence, and Fear of Brutalization in Post-First World War Britain / The Journal of Modern History 75/3, 2003. P. 557-589.
- 51.Lazar A. and Lazar M. The Discourse of the New World Order: «Out-casting» the Double Face of Threat, Discourse and Society 15(2–3), 2004. 223 p.
- 52.Leech G. The Principles of Pragmatics. London: Longman, 1983. 250 p.
- 53.Levinson S.C. Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. P. 243.
- 54.Levinson S.C. Presumptive Meanings. Cambridge, MA: The MIT Press, 2000. P. 578-580.
- 55.Mårdh I. Headlines: On the Grammar of English Front Page Headlines. Malmö: Gotab, 1980. P. 177.
- 56.McCosker A. Suffering with Honour. Article. University of Melbourne, Australia, 2005. P. 16.
- 57.Montgomery M. The discourse of war after 9/11: article. University of Strathclyde, UK, 2005. P. 155.
- 58.Mosiyevych L.V. The techniques of English-Ukrainian translation of military discourse. Jazyk a kultúra, 2017. P.112–117.

59. Mosse L. G. *Fallen Soldiers. Reshaping the Memory of the World Wars.* Oxford, 1994. P. 60-65.
60. Pisters P. *Logistics of Perception 2.0: Multiple Screen Aesthetics in Iraq War Films*, *Film and Philosophy* 14, 2010. 232 p.
61. Pötzsch H. *Framing Narratives: Opening Sequences in Contemporary American and British War Films*, *Media, War and Conflict* 5, 2012. 15 p.
62. President's televised address to the nation, September 11: speech. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010911-16.html> (дата звернення: 28.11.2022).
63. Prince S. *The Discourse of Pictures: Iconicity and Film Studies* /S. Prince // *Film Quarterly*. Vol. 47. – No. 1 (Autumn), 1993. P. 16–28.
64. Prince S. «Violence», in Livingstone, P. & Plantinga, C. (Eds), *The Routledge Companion to Philosophy and Film*. London/New York: Routledge, 2009. P. 279-288.
65. Prokopenko A.V. & Chuprina I. *Translation strategies of the Ukrainian military terminology on the basis of English media discourse. Filolohichni traktaty – Philological works*, 4 (10), 2018. P. 62–67.
66. Razakova Sh.D. *Structural and semantic features of military discourse terminology and its use in translation. Problems of Science*, 11(131), 2018. P. 53–54.
67. Reyes A. and Wortham S. *Discourse Analysis Across Events*, *Discourse and Education*, 2015. P. 73-76.
68. Russell J. *Lights, Camera, Incoming! How YouTube Rewrote the War Movie*, in Jay Slater (ed.), *Underfire: A Century of War Movies*, Hersham: Ian Allen Publishing, 2009. P. 257–68.
69. Saeed J.I. *Semantics*. Oxford: Blackwell, 1997. 437 p.

- 70.Scannell, P. Broadcasting 9/11: working paper, Ross Priory, UK, 2003. P. 150-162.
- 71.Scollon R. Mediated Discourse as Social Interaction. London: Longman, 1989. 330 p.
- 72.Silberstein S. War of Words. London: Routledge, 2002. 216 p.
- 73.Smith A. The Ethnic Origin of Nations. Oxford. Basic Blackwell, 1986. P. 367.
- 74.Televised opening of meeting with national security team, September 12: article. URL:<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010912-4.html> (дата звернення: 28.11.2022).
- 75.Televised opening of meeting with national security team, September 13: article. URL:https://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/specials/attacked/transcripts/bushtext_091401.html (дата звернення: 28.11.2022).
- 76.Trafton J. The «anti-war film» and the «anti-war-film»: A reading of Brian De Palma's Redacted (2007) and Casualties of War (1989), 2013. P. 113-126.
- 77.Van Dijk T. A., News as Discourse. Hillsdale, New Jersey: Lawrence ErlbaumAssociates,1988. P. 36 – 53.
- 78.Werlich E. A Text Grammar of English. Heidelberg: Quelle & Meyer, 1976. P. 27.
- 79.Whisnant Cl. Foucault & Discourse: A Handout for HIS 389, 2012. P. 5-7.
- 80.Wodak R., & Meyer M. Methods of Critical Discourse Analysis. London Sage Publications, 2001. P. 72-73.